

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: MAY – 2026
SECOND SEMESTER

Subject: Indian Foreign Policy (POLMJC-203)

Date: 11/05/2026 **Total marks: 100** **Time: 2.00 pm to 5.00 pm**

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

1. Analyze the domestic factors that have shaped India's foreign policy since independence.
2. Evaluate India's security policy, including its nuclear strategy, in relation to its major global relationships.
3. Examine how the Non-Aligned Movement (NAM) has shaped India's diplomatic approach in the Post-Cold War era.
4. Assess the factors influencing India's foreign policy towards China, with a focus on border disputes.
5. Compare India's foreign policy approach towards the United States and Russia in terms of strategic, economic, and security considerations.
6. Investigate the challenges in India's foreign policy towards its immediate neighbors, particularly in ensuring regional stability.

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

1. Identify the key determinants of India's foreign policy.
2. Explain the role of India's economic diplomacy in strengthening its regional influence.
3. Discuss the implications of India's nuclear policy on its relations with neighboring countries.
4. Illustrate how India's foreign policy addresses the global challenges of terrorism and peacekeeping.
 - a. Clarify India's stance on its bid for permanent membership in the United Nations Security Council.
 - b. Review the evolution of India's foreign policy towards Sri Lanka, especially in terms of security and regional cooperation.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

१. स्वातंत्र्यानंतर भारताच्या परराष्ट्र धोरणाला आकार देणाऱ्या देशांतर्गत घटकांचे विश्लेषण करा.
२. भारताच्या प्रमुख जागतिक संबंधांच्या संदर्भात त्याच्या अण्वस्त्र धोरणासह त्याच्या सुरक्षा धोरणाचे मूल्यांकन करा.
३. शीतयुद्धानंतरच्या काळात अलिप्तवादी राष्ट्र चळवळीने (छ-च) भारताच्या राजनैतिक दृष्टिकोनाला कसून आकार दिला आहे त्याचे परीक्षण करा.
४. सीमा वादांवर लक्ष केंद्रित करून, चीनबद्दल भारताच्या परराष्ट्र धोरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे मूल्यांकन करा.
५. धोरणात्मक, आर्थिक आणि सुरक्षा विषयक मुद्द्यांवर अमेरिका आणि रशिया यांच्याबाबतीत भारताच्या परराष्ट्र धोरण दृष्टिकोनाची तुलना करा.
६. भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील त्याच्या जवळच्या शेजाऱ्यांबद्दलच्या आव्हानांचा, विशेषतः प्रादेशिक स्थिरता सुनिश्चित करण्याच्या आव्हानांचा शोध घ्या.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

१. भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे प्रमुख निर्धारक घटक सांगा.
२. भारताच्या प्रादेशिक प्रभावाला बळकटी देण्यात त्याच्या आर्थिक राजनैतिकतेची भूमिका स्पष्ट करा.
३. भारताच्या अण्वस्त्र धोरणाचे शेजारील देशांसोबतच्या संबंधांवर होणारे परिणामांची चर्चा करा.
४. भारताचे परराष्ट्र धोरण दहशतवाद आणि शांतता राखण्याच्या जागतिक आव्हानांना कसे तोंड देते ते स्पष्ट करा.
५. संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषदेत कायमस्वरूपी सदस्यत्व मिळविण्याच्या भारताच्या प्रयत्नांबाबतची भूमिका स्पष्ट करा.
६. श्रीलंकेबद्दल भारताच्या परराष्ट्र धोरणाच्या उत्क्रांतीचा आढावा घ्या, विशेषतः सुरक्षा आणि प्रादेशिक सहकार्याच्या बाबतीत.